

L'ASSOCIACIÓ D'ESTUDIS FALLERS

Un treball per les falles

Associació d'Estudis Fallers

Caramella

MÚSICA I CULTURA POPULAR

L'Associació d'Estudis Fallers (ADEF) es va crear el 22 de febrer de 1990 arran d'una idea del professor Antoni Ariño, qui va proposar que, ja que s'havia constituït un equip d'investigació per redactar i coordinar la *Historia de las Fallas*, editada pel diari *Levante-El Mercantil Valenciano*, potser fóra desitjable donar continuïtat a aquest equip sota el paraigua una associació estable. Així va ser, i en la data assenyalada, just el mateix dia que eixia a la llum el primer fascicle de la *Historia de las Fallas*, va nàixer l'Associació d'Estudis Fallers, sota la presidència de l'enyorat mestre Enric Soler i Godes (destacat poeta, pedagog i historiador, i Medalla d'Honor de la Generalitat Valenciana el 1992), amb l'objectiu de fomentar i divulgar l'estudi de la festa fallera en les seues diverses dimensions (històrica, estètica, sociològica, literària, econòmica...).

Des d'un primer moment la filosofia de la nostra associació fou l'estudi interdisciplinari de la festa de les falles, posant-la a l'abast del gran públic des d'una perspectiva científica i rigorosa, lluny de les visions tòpiques i folkloritzadores habituals fins a aquell moment. Alhora, apostàvem per l'estudi sistemàtic, rigorós i continuat de les falles, animats per la convicció que això contribuiria a enriquir-les en permetre valorar-les i percebre-les com el ric patrimoni cultural que són.

Els primers anys foren d'una difícil singladura, ja que topetàrem amb entrebancs de tota mena: incomprensió i recel de bona part del món faller, oposició declarada

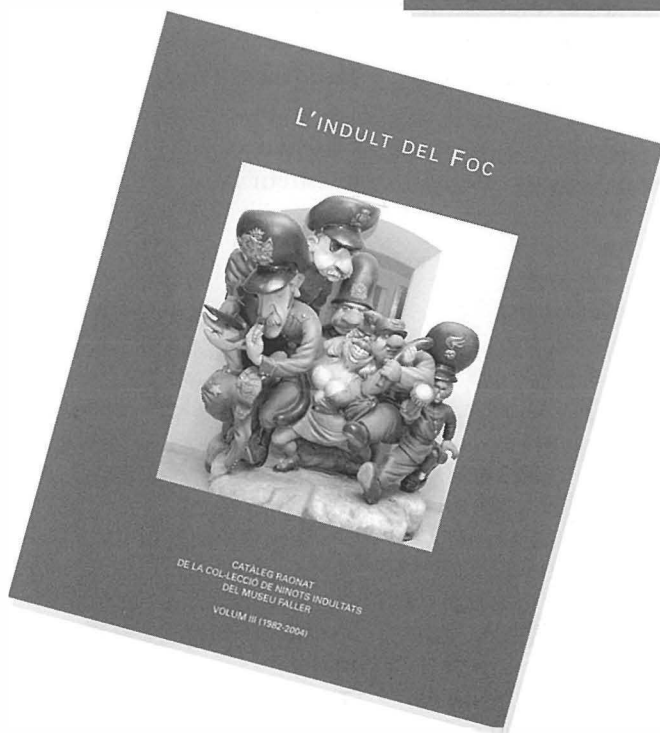
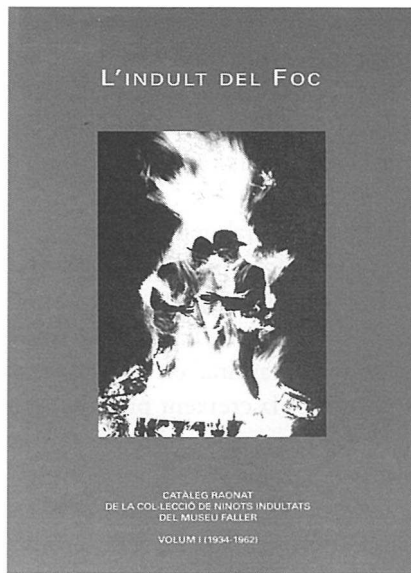
de certs mitjans de comunicació, manca de col·laboració d'institucions, debilitat interna, entre d'altres. Amb tot, i a poc a poc, l'Associació d'Estudis Fallers va anar ampliant-se amb la incorporació de nous membres (professors i llicenciats universitaris, estudiosos, col·leccionistes, artistes fallers i altres personalitats destacades de la festa), que progressivament reforçaren el caràcter multidisciplinari de l'associació i de la seua tasca investigadora.

Tot i les dificultats, el treball de l'Associació d'Estudis Fallers es va traduir, d'una banda, en una sèrie d'iniciatives col·lectives, com ara l'organització de les Jornades de les Festes del Foc del Congrés de Cultura Popular Valenciana l'any 1995, la confecció del llibre *La festa de les Falles*, publicat pel Consell Valencià de Cultura l'any 1996, o l'estudi sobre *L'ús del valencià en les Falles de la ciutat de València* per encàrrec de la Conselleria de Cultura de la Generalitat Valenciana el 1997; i d'altra, en les aportacions individuals dels seus membres, com ara la publicació de llibres i articles en revistes especialitzades o la participació en diversos congressos de sociologia, història i literatura.

Però, al mateix temps que treballava en el camp de la investigació, l'Associació d'Estudis Fallers era conscient que el seu treball s'havia de desenvolupar prop de la festa, evitant el distanciament i l'elitisme. Així, l'any 1991, l'Associació d'Estudis Fallers va convocar el premi Parot d'Honor, en reconeixement al treball creatiu i innovador

d'un artista faller, que va recaure en Alfredo Ruiz Ferrer. A més, des del primer moment, l'Associació d'Estudis Fallers va considerar important de col·laborar amb les comissions falleres i altres organismes implicats en la festa. Per això l'any 1992 va formar part del jurat dels premis fallers de l'Associació de Veïns d'Orriols (l'Horta, València). I l'any 1995 col·laborà en el premi Pensat i fet a la falla més enginyosa, organitzat per la revista fallera del mateix nom. Fruit d'aquest compromís actiu amb les falles és també la participació dels membres de l'Associació d'Estudis Fallers en les setmanes culturals, els llibrets i llibres, i altres activitats de diverses comissions i juntes locals de València, Alzira (la Ribera Alta), Gandia (la Safor), Xàtiva (la Costera) o Alacant (l'Alacantí).

També dins d'aquesta vinculació directa a les falles, l'Associació d'Estudis Fallers sempre ha manifestat la seua voluntat de contribuir a promoure el debat i la reflexió al voltant de la festa. Conseqüència d'aquest propòsit va ser l'organització, el setembre de 2000, d'un cicle de taules redones sobre el VIII Congrés Faller, amb la participació de representants de diversos sectors de la festa i dels grups polítics; la taula redona «És actual l'expressió artística en les falles?», amb la intervenció d'artistes fallers, crítics d'art, il·lustradors i professors universitaris, feta el maig de 2001; la publicació de l'article «Valorem el patrimoni faller», l'octubre de 2003, o la coorganització, juntament amb la Facultat de Ciències Socials de la Universitat de València, de la taula redona «Estudiar

les Falles: Un repte per al coneixement de la societat valenciana». Així mateix, l'Associació d'Estudis Fallers és en l'actualitat un dels convocants del Forumfalles, un punt de trobada plural i obert que es reuneix periòdicament des del maig de 2002 per debatre sobre les falles. A més, l'Associació d'Estudis Fallers va ser convidada a participar en la tertúlia «Falles i periodisme», organitzada per la Unió de Periodistes Valencians, el març de 2001.

D'altra banda, la participació dels membres de l'Associació d'Estudis Fallers ha sigut requerida en diverses ocasions en els mitjans de co-

municació. Així, ha participat en diversos programes de Canal 9-Televisió Valenciana, com ara reportatges o retransmissions televisives. Actualment, l'Associació d'Estudis Fallers col·labora amb el programa «Festes», de Ràdio Nou, en una secció setmanal de divulgació de la història de les falles.

El febrer de 2004, l'Associació d'Estudis Fallers es va encarregar d'impartir dos cicles de conferències sobre les falles. D'una banda, les sessions del I Cours Monogràfic de Formació de Guies Turístics, organitzat per la Junta Central Fallera, en col·laboració amb l'Agència Va-

lenciana de Turisme, amb l'objectiu que els guies turístics transmeten el patrimoni cultural que conté aquesta festa. D'altra, unes conferències introductòries destinades a estudiants d'espanyol de la Universitat d'Earlham (Indiana, els Estats Units) que fan una estada d'uns mesos a la ciutat de València.

L'últim projecte desenvolupat ha estat el treball d'investigació *L'indult del foc. Catàleg raonat de la col·lecció de ninots indultats del Museu Faller*, que ha estat fruit d'un conveni de col·laboració entre el Departament de Sociologia i Antropologia Social de la Universitat de València i l'Ajuntament de València. És un treball que s'ha presentat a la societat valenciana en forma de tres volums (publicats respectivament el 2002, 2003 i 2005), que suposen una recerca sobre les característiques de la col·lecció de ninots indultats inserida en el seu context sociohistòric i artístic.

En realitat, la darrera publicació esmentada no és sinó un gran esforç investigador que l'Associació d'Estudis Fallers, d'altra banda, desenvolupa en un òrgan d'expressió i recerca propi, creat el 1994. Es tracta de la *Revista d'Estudis Fallers*, amb el subtítol de *Quaderns d'Investigació Social de la Festa*. Plantejada des d'una vocació acadèmica interdisciplinària, la revista de l'Associació d'Estudis Fallers intenta donar eixida a les investigacions sobre falles que en cada moment estan en marxa. Va nàixer, fonamentalment, per fer arribar al món faller i al conjunt de la societat les distintes reflexions i estudis que es generen al voltant de les Falles i altres festes valencianes o del foc, elaborats des de qualsevol perspectiva de les ciències socials o humanes. Així, les seues planes han acollit articles ben diversos sobre el paper de la dona en la festa, la literatura fallera, les falles de comarques, els mitjans de comunicació i la festa, l'estètica fallera, el treball sociable, les falles a l'estranger, la visió de la falles des de l'estranger, les fogueres de Sant Joan,

o les relacions entre les falles i altres festes del foc o d'arrel carnavalesca, entre d'altres.

La trajectòria de la *Revista d'Estudis Fallers* no ha estat exempta de problemes: dificultats de caire econòmic, d'altres relacionades amb l'edició, la distribució dels exemplars i, sobretot, amb la receptivitat de determinats sectors del món faller, refractaris a contemplar la festa des d'una altra perspectiva que no fóra la de l'apologia simplista i tipificadora. Afortunadament, la publicació ha anat obrint-se al seu públic, un estimat públic que any rere any no ha faltat fidel a la cita de la presentació de la revista en les llibreries.

Així mateix, el febrer de 2004, l'Associació d'Estudis Fallers va posar en marxa la seua pàgina web (www.estudisfallers.org), on apareix informació sobre els treballs realitzats i publicats per l'associació en els darrers anys, així com la possibilitat de consultar els números exhaurits de la *Revista d'Estudis Fallers*. Però, a més, la pàgina web recull materials diversos per a l'estudi, la reflexió i la divulgació, amb una especial incidència en la recuperació d'escrits, articles, gravacions sonores i documents audio-

visuals antics que conformen la memòria històrica de la festa fallera.

En definitiva, des de l'Associació d'Estudis Fallers, que creix dia a dia amb noves i joves incorporacions, hem intentat conjuminar diverses instàncies i estaments amb el propòsit central d'un millor coneixement de la festa fallera: Universitat i comissions de falles, entitats civils i mitjans de comunicació, intel·lectuals i artistes. Amb tot, volem reiterar que el nostre objectiu no ha estat només el coneixement, sinó un coneixement per a la transformació de les estructures de la festa, unes estructures que sempre hem manifestat que haurien de ser modernitzades, flexibilitzades i reformades per fer de les falles una festa molt més plural, diversa i tolerant. Aquest,

per tant, ha estat i continua estant el nostre compromís polític, entenent la política com la responsabilitat civil que com a ciutadans tenim en els afers públics.

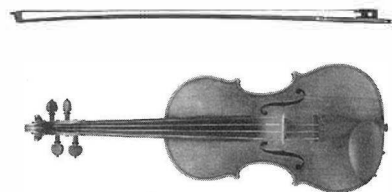
El balanç, finalment, creiem que ha estat molt positiu, ja que ha reflectit, i esperem que ho continue fent, un treball col·lectiu i plural que aspira, en un context marcat per la creixent preocupació per la festa, a continuar obrint nous espais a l'estudi, a la investigació i a la reflexió. Han passat els anys, però el nostre compromís continua igual de ferm, compromesos amb una tasca potser romàntica, però molt engrescadora, una tasca que ens ompli d'íntima satisfacció i que, sobretot, ens permet als integrants de l'Associació d'Estudis Fallers sumar nous amics i estretir lligams d'estima.

TALLER DE LUTHERIA

SERGI MARTÍ

Especialistes en instruments d'arc

Restauració

Servei de recollida

Venda d'instruments d'estudi

Instruments antics d'alta qualitat

Prior Morera, 4 baix esquerra · 46600 Alzira · València - Spain
 Tel-Fax: 96 241 90 99 · www.taller-lutheria.com · e-mail: taller-lutheria@ctv.es
 C. Penyagolosa, 7, baix 46006 València